

تقلید در دین اسلام

شاید این سوال در ذهن شما باشد که انسان چه لزومی دارد که در احکام تقلید نماید و اصولاً تقلید با شان یک انسان عاقل هماهنگی دارد و یا این تقلید صرفاً کار حیواناتی مثل میمون است؟

در پاسخ به این سوال در مرحله اول باید گفت تقلیدی که در احکام دین است یک تقلید کورکورانه و نا آگاهانه نیست تا کار حیوانات باشد بلکه این تقلید یک تقلید آگاهانه و از روی عقل است تقلید در احکام دین به معنی رجوع به متخصص است همان طور که وقتی انسان مریض می شود و برای درمان مریضی اش به پزشک مراجعه می کند همان طور که وقتی انسان می خواهد ساختمانی بسازد به مهندس و معمار مراجعه می نماید و همان طور که اگر شخصی بخواهد ساختمان بسازد و تخصصی نداشته باشد نه به پزشک برای ساختمان سازی مراجعه می کند و نه خودش مشغول به ساختن ساختمان میشود بلکه به معمار مراجعه می نماید در مسائل دین هم شخصی که متخصص در امر دین نیست باید به متخصص در دین مراجعه نماید و از او کسب تکلیف نماید

شاید شخصی بگوید که چه نیازی هست که به سراغ متخصص دین رفت ما خودمان به آیات و روایات مراجعه نموده و احکام خود را به دست می آوریم قرآن و کتب روایی که در دست ما هست نهایتاً یک مقدار لازم است ادبیات عرب بلد باشیم و دیگر مشکلی برای به دست آوردن احکام دین نیست و نیاز به تقلید هم نداریم؟

در پاسخ به این سوال باید گفت که استفاده احکام از آیات و روایات نیاز به یک سری مقدمات دارد که یکی از آنها تسلط بر ادبیات عرب است چرا که تمام متون دینی به زبان عربی است که خود ادبیات عرب شامل چند علم است صرف نحو معانی بیان بدیع و سایر موارد که برخی علوم ادبیات عرب را تا سیزده علم بر شمرده اند و هر کدام از این علوم ادبیات عرب خود مطالب بسیار دارد

مقدمه دوم برای فهم احکام دین این است که انسان آیه فهم و حدیث فهم باشد چرا که در آیات قرآن و هم چنین روایات مواردی وجود دارد که فهمش کار هر کسی نیست و باید انسان آشنا به برخی اصطلاحات و برخی چیزهای دیگر باشد از طرفی هم در آیات قرآن و هم در در احادیث موارد متشابه وجود دارد که ممکن است ظاهرش انسان را به اشتباه بیندازد و خود قرآن کریم هم اشاره می نماید که در قرآن متشابهات و محکّمات وجود دارد که برای فهم متشابهات باید به آیات محکمه رجوع نمود و وجود محکّمات و متشابهات در هر کلامی امری اجتناب ناپذیر است و متکلم هر طوری که سخن بگوید ممکن است عده ای از قسمتی کلامش برداشت غلطی بنمایند

در روایات هم مشکلات زیادی وجود دارد تا بشود احکام را از روایات به دست آورد چرا که این احادیث زمانی از حضرات معصومین صادر شده است که آنها گرفتار ظالمین زمان خود بودند شاهد این مطلب آن است که متمم ائمه به جز حضرت مهدی هم به دست همان ظالمین شهید شده اند و آن ظالمین تمام سعی خود را کردند تا توسط ائمه تبلیغ دین صورت نگیرد چرا که اگر حقایق دین روشن می شد بساط حکومت آنان که بر پایه ظلم و جور بود برچیده می شد لذا ائمه برای حفظ جان خود و برای این که بتوانند زنده بمانند و احکام دین را بیان نمایند و بی هدف و بدون ثمره خود را به کشتن ندهند و نیز برای حفظ جان شیعیان خود مجبور بودند در هنگام حضور برخی از ظالمین و یا عمال آنها به بیان برخی از واقعیت ها نپردازند و یا به خاطر مصالحی مجبور بودند احکام را آن طور که دشمنان می گویند بیان کنند تا به خاطر بیان احکام واقعی فرعیه اصل دین و حفظ و گسترش آن و نیز جان شیعیان به خطر نیفتد و لذا ائمه از اصل تقیه استفاده می نمودند و در جلوی مخالفین طوری وانمود می کردن که موافق اعتقادات آنان هستند ولی در واقع چنین نبود و در مجامعی که فقط شیعیان حضور داشتند به این مطلب اشاره میکردند حال برای این که یک شخص بفهمد در آن جلسه اما در تقیه بوده یا نه باید بفهمد که در آن جلسه چه کسانی حضور داشتند و این که آیا حدیث مذکور موافق نظرات آن ظالمین هست و یا خیر

مشکل دوم در استفاده از روایات آن است که در کنار معصومین همان طور که افراد پاک و راستگویی حضور داشتند انسان های دروغگو و حيله گری هم بودن که برای دستیابی به منافعتشان حاضر بودن هر کاری را انجام دهند این افراد همان طور که در زمان ما هستند در زمان معصومین هم بوده اند و لذا این اشخاص دست به تغییر متن احادیث و یا جعل حدیث برای رسیدن به مطامع خود می کردند که یک شخصی که می خواهد به کلام معصوم دست یابد تا احکام دین را به دست آورد باید این اشخاص را بشناسد

و بسیاری از مشکلات دیگر که این پست گنجایش آن را ندارد

به دست آوردن احکام دین نیاز به مقدمات دیگری مثل اصول فقه و ... نیز دارد که ذکر آنها از حد این نوشتار بیرون است و کسی که بخواهد با توجه به این مقدمات فراوان به دست آوردن احکام از آیات و روایات و نیز مشکلات خاص هر کدام از آنها و با توجه به کثرت روایات - فقط کتاب بحار الانوار ۱۱۰ جلد است سایر کتب حدیثی بماند- احکام دین را از آیات و روایات به دست آورد لازم است که عمر خود را در این راه بگذارد تا احکام دین را از ادله آن به دست آورد.